Verenigde Protestantse Kerk in België
vpkb.be

't KEERSKE,

Keersstraat 1, 8000 Brugge

website: www.protestantsekerkbrugge.be

INHOUDSOPGAVE

Blz.

1 Inleiding
1 Strijden tegen discriminatie, racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat
5 VPKB-verklaring: Brief aan Mr Philippe Markiewicz
7 Gemeentenieuws
7 - Activiteiten In het Reformatieherdenkingsjaar
8 - Vesper met de Arkgemeenschap op 18 februari
9 - Bijbelkring
9 - Kerkkoor
9 - Vacatures Bestuursraad
9 - En dan lezen we nu uit het tweede testament, uit de brief van Jacobus … ???
9 - Kindernevendienst
10 - Aankondiging pensionering predikant
10 - Agenda
10 - Erediensten
12 - Kleurplaat: De Bergrede

INLEIDING

U vindt in dit nummer een artikel over de strijd tegen discriminatie, racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat n.a.v. een verklaring daarover van onze VPKB eind vorig jaar. En verder het gemeentenieuws en de aankondiging van activiteiten in dit Reformatie-herdenkingsjaar.

Frans van der Sar

STRIJDEN TEGEN DISCRIMINATIE, RACISME, ANTI-SEMITISME EN VREEMDELINGENHAAT

Op 1 december vond er een historisch colloquium plaats in de grote Europese synagoge aan de Regentschapsstraat in Brussel. Aan het gesprek namen deel: kardinaal Jozef De Kesel, opperrabbijn van Brussel Albert Guigui en onze synodevoorzitter dominee Steven Fuite. Professor Th. Gergely leidde het gesprek. Ik was bij deze avond aanwezig en was na afloop erg blij dat ik was gegaan. De synagoge, met een bezienswaardig interieur, was vrijwel gevuld. Ik werd geraakt door de bijzondere sfeer van de avond en de toon van het gesprek tussen de leden van het forum. Er sprak groot wederzijds vertrouwen uit en respect.

Het thema van de avond heeft de laatste jaren weer een grotere actualiteit gekregen. In de tijd dat ik theologie studeerde in Utrecht stond de studie sterk in het teken van de vraag 'Theologie na Auschwitz?'. Dat was zowel een exis-

tentiële geloofsvraag als een cluster van fundamentele wetenschappelijke vragen m.b.t. de historische verantwoordelijkheid die de theologische wetenschap draagt m.b.t. het antisemitisme. Welke lessen moet de theologische wetenschap trekken als zij deze verantwoordelijkheid aanvaardt en zich verplichten wil antisemitische tendensen in de theologie te onderkennen en te bestrijden?

Ik heb vele jaren de colleges en werkgroepen gevolgd van rabbijn Yehuda Aschkenasy, zelf een overlevende van Auschwitz. Het was een ontdekkingstocht in de rijkdom van de joodse traditie. Het opende nieuwe perspectieven op de bijbel en op het evangelie van Jezus Christus. Ik ging Hem anders zien dan voordien. Het was een enorme verrijking van mijn geloof.

Maar ik ben daardoor nooit losgekomen van de vraagstellingen waarmee ik mij toen geconfronteerd zag. Ik was tijdens mijn studie telkens weer geschokt als ik in theologische standaardwerken, commentaren en dogmatieken dingen tegenkwam die een antisemitische strekking hadden. Je beseft dan hoezeer antisemitisme vergroeid is geraakt met en gewoekerd heeft in de christelijke traditie. Het is een aspect van de christelijke cultuur geworden en het heeft in christelijke landen een grote verscheidenheid aan vormen aangenomen. Het is een blijvende opdracht voor de theologie deze historische verantwoordelijkheid te onderkennen. Er is sinds mijn studietijd veel voortgang geboekt. In de Rooms-Katholieke Kerk heeft de verklaring Nostra Aetate uit 1965 veel vrucht gedragen. In België is er, net als in andere Europese landen, een bloeitijd van joods-christelijke ontmoeting en dialoog geweest waaraan ook vanuit Protestantse Kerken intensief is deelgenomen. Vanuit een christelijk theologisch perspectief is het jood-zijn nu geen problematische identiteit meer. Er is geen joden-

zending meer. Er is oor voor de stem van het Joodse volk en zijn traditie zoals die klinkt in de bijbel; een stem die ons verbindt met het levende Joodse volk in het heden, zoals kardinaal Jozef de Kesel op deze avond meermalen benadrukte. Het feit dat het joodse volk Jezus niet als de Messias heeft erkend, kan nu in veel kerken geëerbiedigd worden in de voetsporen van Paulus, als een goddelijk geheim waarin heil geschiedt, zoals ook in onze sacramenten doop en avondmaal*(Rom. 11:25).* Maar nooit mag worden vergeten dat het ontbreken van dit inzicht het joodse volk lange tijd vreselijk veel onheil heeft gebracht.

Antisemitisme in onze tijd

Ik heb eigenlijk nooit gedacht dat antisemitisme nog weer een actuele realiteit zou worden zoals het dat in onze tijd weer is. In de spanningen en polarisaties van een gesecula-riseerde wereld blijkt het opnieuw te kunnen woekeren te midden van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat. Theologie speelt in dit hernieuwde antisemitisme niet meer zo'n grote rol. Dat is nog wel het geval vanuit een Islamitisch perspectief dat de stichting van de staat Israël ziet als een diepe aantasting van de status van de Islam in de wereld en van het respect dat de Islam daarin zou toekomen. De frustratie hierover in de Islamitische wereld is verbonden met de aversie tegen 'het Westen' als koloniale macht in het verleden en als dominante wereldcultuur in het heden. Vóór de confrontatie met het Westen zoals die in de 19e eeuw begon, kende de Islam eigenlijk geen antisemitisme in de historische vormen zoals die in de Christelijke wereld bestonden. Het joodse volk had een ondergeschikte maar beschermde status in de Islamitische wereld van het Midden-Oosten, zoals ook de Christelijke kerken. Dat is nu heel anders.

In een snel veranderende wereld heeft een tekortschietend politiek en economisch bestel grote welvaartstegenstellingen laten ontstaan met achterstandsgebieden en daaruit voortkomende migratie- en vluchtelingenstromen. In de actualiteit van vandaag roept dat opnieuw krachten, polarisaties en populisme 's wakker waarbij toch weer het joodse volk doelwit wordt. Ik moet zeggen dat ik dat lang niet zag aankomen en eigenlijk nog steeds onbegrijpelijk vind. Pas toen ik een paar jaar in Israël gewoond had, waar men een grotere sensitiviteit heeft voor deze ontwikkelingen dan in de diaspora zelf, begon ik het te zien. Het is nu heel evident geworden in veel landen; zelfs ook in de Verenigde Staten waar de grote Joodse gemeenschap sinds de 2e Wereldoorlog een gerespecteerde en vanzelfsprekende positie leek te hebben verworven!

Op de Nederlandse televisie was in december vorig jaar een reportageserie van Hanneke Groenteman te zien met de titel: De kanarie in de kolenmijn. Die titel is ontleend aan het gebruik van mijnwerkers om kanaries mee te nemen in de mijnen. Als de kanarie niet meer zong of overleed was het een teken dat het giftige mijngas in dodelijke concentraties aanwezig was. Zo kan ook toenemend antisemitisme een teken en waarschuwing zijn dat er in een samenleving iets grondig mis is. De serie liet er iets van zien in Nederland, Frankrijk en Engeland.

De Protestantse verklaring van 1 december

Ik was daarom blij met de verklaring die onze synodevoorzitter op die avond in Brussel voorlas. Het maakte veel indruk, dat voelde je. In de pers werd gesproken van een historische avond. De reikwijdte van zulke verklaringen is helaas vaak be-

perkt. Maar ik breng hem graag onder uw aandacht.
Ook in deze verklaring wordt in het Reformatie-herdenkingsjaar een historische verantwoordelijkheid aanvaard voor uitspraken en geschriften van Luther, die als antisemitisch moeten worden gekwalificeerd. Het zijn teksten die een vreselijke doorwerking kunnen hebben gehad, al is de wetenschappelijke discussie daarover niet eensluidend en afgesloten. Van deze teksten wordt afstand genomen in de verklaring en niet van Luther zelf die als reformator zijn grote betekenis voor onze Protestantse Kerken houdt. Steven Fuite bekende tegenover zijn joodse en katholieke gesprekspartners dat protestanten toch ook hun 'heiligen' hebben.
Maar in de verklaring vindt u ook de oprechte en persoonlijke aanvaarding van een verantwoordelijkheid in het heden, in naam van onze VPKB om: "ons in een open geest met hart en ziel inzetten voor de strijd tegen discriminatie, racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat. Ook op lokaal vlak nemen protestantse kerken samen met hun Joodse buren gezamenlijk hun verantwoordelijkheid op".

Frans van der Sar

Protestantse verklaring: Brief aan Mr Philippe Markiewicz, voorzitter Centraal Israëlitisch Consistorium België, voorgelezen door de voorzitter van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Steven H. Fuite, op donderdag 1 december 2016 in de Grote Synagoge te Brussel.

Geachte Meester Philippe Markiewicz, Beste voorzitter van het Centraal Israëlitisch Consistorie, Waarde broeder,

Volgend jaar wordt wereldwijd de 16e eeuwse Kerkhervorming herdacht, waarvan als beginpunt het jaar 1517 wordt beschouwd, het jaar waarin de Augustijner monnik Maar-

ten Luther zijn stellingen aan de slotkapel van Wittenberg ophing. In de hervormingsbeweging die volgde en de geschiedenis zou ingaan als *de Reformatie* speelden ook onze contreien een belangrijke rol. Zo was men in de havenstad Antwerpen vroeg op de hoogte van de nieuwe ideeën en niet toevallig waren de eerste martelaren van de Reformatie Antwerpse Augustijner monniken. De beweging van Luther was het begin van de Reformatie, ook op het grondgebied dat later België zou gaan heten.

Alle traditionele protestantse kerken, zoals de Evangelische Kirche in Deutschland, de Protestantse Kerk Nederland en ook de Verenigde Protestantse Kerk in België, zijn historisch bij Luther betrokken. De Reformatie, met zijn terugkeer naar de oorspronkelijke teksten van Tenach en Evangelie, heeft ons zoveel gegeven, ook nieuwe contacten tussen kerk en synagoge.

Wij kunnen en willen als Verenigde Protestantse Kerk in België echter het begin van de Reformatie niet gedenken, zonder niet tegelijk ook een zeer kwalijke zijde in herinnering te brengen. Wij doelen daarmee op bepaalde uitlatingen van Luther over Joden, zoals bijvoorbeeld opgetekend in zijn geschrift '*Von den Juden und ihren Lügen'*.

Evenals in het verleden willen wij juist ook nu, aan de vooravond van 2017, deze uitspraken van Luther betreffende de Joden opnieuw en nadrukkelijk afwijzen. Er heerst weliswaar wetenschappelijke discussie over de vraag of er al dan niet een causaal verband kan worden aangewezen tussen deze Lutherse uitlatingen en latere vormen van antisemitisme in protestantse middens, wij wensen ons klaar en helder te distantiëren van Luthers uitspraken en willen dat naar U toe en naar onze eigen mensen duidelijk onder woorden brengen.

U en ik komen elkaar met grote regelmaat tegen, m.n. in allerlei overlegorganen waarin wij, beiden als voorzitter van een minoritaire eredienst, ons in een open geest met hart en ziel inzetten voor de strijd tegen discriminatie, racisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat. Ook op lokaal vlak nemen protestantse kerken samen met hun Joodse buren gezamenlijk hun verantwoordelijkheid op.

Samen met onze Joodse zusters en broeders wil de Verenigde Protestantse Kerk in België rekening houden met de eigenheid van een ieder en, voortbouwend op een steeds beter verstaan van de Bijbelteksten, zich elke dag opnieuw inzetten voor het visioen van de profeten, een meer leefbare wereld waar ieder zijn plaats heeft.

Graag en uit naam van de Verenigde Protestantse Kerk in België, zend ik U een broederlijke groet,

Ds. Steven H. Fuite, Synodevoorzitter.

GEMEENTENIEUWS

ACTIVITEITEN IN HET REFORMATIEHERDENKINGSJAAR

We mogen niet klagen over de aandacht die er in Brugge wordt gegeven aan de herdenking van het begin van de Reformatie in 1517. Op het ogenblik kunt u in de Sint Salvatorkathedraal panelen zien die een beeld geven van het leven van Erasmus en van zijn betekenis als voorloper van de Reformatie. De panelen zijn gemaakt door Johan Delameilleure, voorganger van de gemeente Brugge van de Kerk der Zevende Dags Adventisten. Er zijn al muzikale uitvoeringen geweest en er zullen er dit jaar nog komen die aandacht geven aan het Reformatie-jubileum.

Op 9 februari komt de Oecumenische Werkgemeenschap samen in ’t Keerske. Om 19:30 zal Jean Bastiaans, direc-

teur van het Bijbelhuis Zevenkerken, in dat verband spreken over een boek dat vorig jaar uitkwam met de titel *Bijbel tegendraads. Heeft de Bijbel nog recht van spreken?* De avond staat open voor iedereen. Een aspect van de Reformatie is het nieuwe gewicht dat de Bijbel en de Woordverkondiging kregen in de eredienst en in het geestelijk leven. De Reformatie en de Rooms-Katholieke Kerk zijn zeker wat dit betreft dichter bij elkaar gekomen. In het boek komt een verscheidenheid aan oecumenische thema's en vragen m.b.t. de bijbel aan de orde. Ook auteurs uit de Protestantse kring als Dick Würsten en Piet Oussoren verleenden hun medewerking.
In het Auditorium van de Openbare bibliotheek zullen er lezingen zijn, de eerste op 9 april: over de tijd dat Brugge een Calvinistische republiek was van 1578 tot 1584. Vanaf "Open Monumentendag", 9 september, zal er in het Stadsarchief tot 22 november een tentoonstelling worden gewijd aan de Reformatietijd in Brugge in de 16e eeuw met stukken uit het stadsarchief.
Als gemeente organiseren we samen met Gent-Brabantdam een Lutherreis van 2-6 april. Tijdens het jaarlijkse nationaal evenement Open Kerken van 4 juni t/m 6 augustus zal er in ons Keerske een bescheiden tentoonstelling worden ingericht met als titel "Stem die stenen breekt - 500 jaar Reformatie in Brugge". Mw. Dany Constant zal in dit jaar maandelijks een "Protestantse wandeling" verzorgen in Brugge.

Vesper met de Arkgemeenschap op 18 februari

Op 18 februari is er weer een vesper met de Arkgemeenschap in Brugge en Moerkerke, samen met hun familie en vrienden. U bent hartelijk welkom; aanvang is 17:00 uur.

Bijbelkring

De Bijbelkring komt weer bijeen op 2, 16 en 30 maart.

Kerkkoor

Na een zeer geslaagde Kerstzangavond zullen de repetities van het kerkkoor met het oog op de diensten van Pasen en Pinksteren weer beginnen op 20 februari.

Vacatures Bestuursraad

In de gemeentevergadering van 23 april moeten reglementair twee leden van de bestuursraad worden verkozen. U wordt hartelijk uitgenodigd u daarvoor kandidaat te stellen d.m.v. een schriftelijke aanmelding bij de kerkenraad.

En dan lezen we nu uit het tweede testament, uit de brief van Jacobus … ???

Testament…? Jacobus ….? Dominee, welke blz. … ?

Waar is dat de tijd dat we blindelings en ietwat stoer het juiste bijbelboek konden openslaan en met een beetje chance slechts enkele ragfijne blaadjes moesten bijdraaien om het juiste "vers" te vinden? Tradities die erin gedrild werden om je weg te vinden in dit levensboek. En nu wordt de pagina kant en klaar aangereikt.

Misschien missen we die zinvolle tradities maar evengoed zijn we blijven lezen en spellen de teksten uit en luisteren misschien met nog meer verwondering naar eeuwenoude woorden in een nieuwe tijd .Bladzijde 2016 werd omgedraaid met gruwelijke passages (Exodus en Jozua?), mooie belevenissen (Hooglied?) en verwachtingsvolle dromen (Jesaja?).

Wat staat er op pagina 2017? Dominee: welke bladzijde?

Gaby Labeur

KINDERNEVENDIENST

Er is weer kindernevendienst zijn op 26 februari.

AANKONDIGING PENSIONERING PREDIKANT IN SEPTEMBER

Ik dank u voor de vele goede, welwillende en bemoedigende woorden na de aankondiging op 22 januari van mijn afscheid in september 2017. Dat heeft ons goed gedaan!!!

Frans van der Sar

AGENDA

Bijbel Tegendraads met Jean Bastiaens: donderdagavond 9 februari om 19:30 uur in 't Keerske

Vesper met de Arkgemeenschap: zaterdag18 februari om 17:00 u in 't Keerske

Bijbelkring eerste bijeenkomst: 2 maart 14:30

Wijzigingen en actuele informatie staan altijd op de website

Erediensten 10.00 uur

ZONDAG 5 FEBRUARI; HEILIG AVONDMAAL

Predikant	Ds. F. S. J van der Sar
Ouderling	Dhr. A. Deceuninck
Diaken	Mw. M. Lammens
Organist	Dimos de Beun
Hoofdlezing	Matth. 5,13-16; Mw. A. Laureys-Kutsch
Babyoppas	Mevr. C. Bauwens
Collecte	Zending
Koffiedienst	Fam. W. ten Kate

ZONDAG 12 FEBRUARI

Predikant	Drs. H. Z. Klink :

Woont in Ouddorp (Nederland) en is kandidaat predikant

Ouderling	Mw. A. Klifman
Diaken	Dhr. P. Hellebuck
Organist	Alexander Vangaever
Babyoppas	Mevr. M. Lammens
Collecte	Kerk
Koffiedienst	Dhr. A. Eversen en Mw. A. Villa

ZONDAG 19 FEBRUARI

Predikant	Ds. F. S. J van der Sar
Ouderling	Dhr. A. Eversen
Diaken	Dhr. J. van Groeningen
Organist	Lieve Vercruysse
Hoofdlezing	Matteüs 5,33-48
Babyoppas	Mw. Laureys- Kutsch
Collecte	SDV Oostende
Koffiedienst	Fam. P. Luteijn

ZONDAG 26 FEBRUARI; HEILIG AVONDMAAL

Kindernevendienst

Predikant	Ds. F. S. J van der Sar
Ouderling	Dhr. A. Deceuninck
Diaken	Mw. M. Lammens
Organist	José Tant
Hoofdlezing	Matteüs 6, 19-34
Babyoppas	Mevr. C. Bauwens
Collecte	Zending
Koffiedienst	Fam. J. Klifman

ZONDAG 5 MAART

Predikant	Dhr. Andries Boekhout

Andries Boekhout gaat als kerkelijk werker en pionier werken in VPKB Oostende

Ouderling	Mw. A. Klifman
Diaken	Dhr. P. Hellebuck
Organist	Dimos de Beun
Babyoppas	Mevr. M. Lammens
Collecte	Plan Internationaal
Koffiedienst	Mevr. J. Lagauw-Wage.

Als u op een zondag niet kunt, zou u dan zelf willen ruilen? Het rooster voor de koffiedienst loopt als volgt door: 12 maart Fam. W. Buijs; 19 maart Fam. J. van Groenigen; 26 maart Fam. A. Deceuninck; 2 april Mw. H. Coudijser en Mw. M. Lammens

De Bergrede

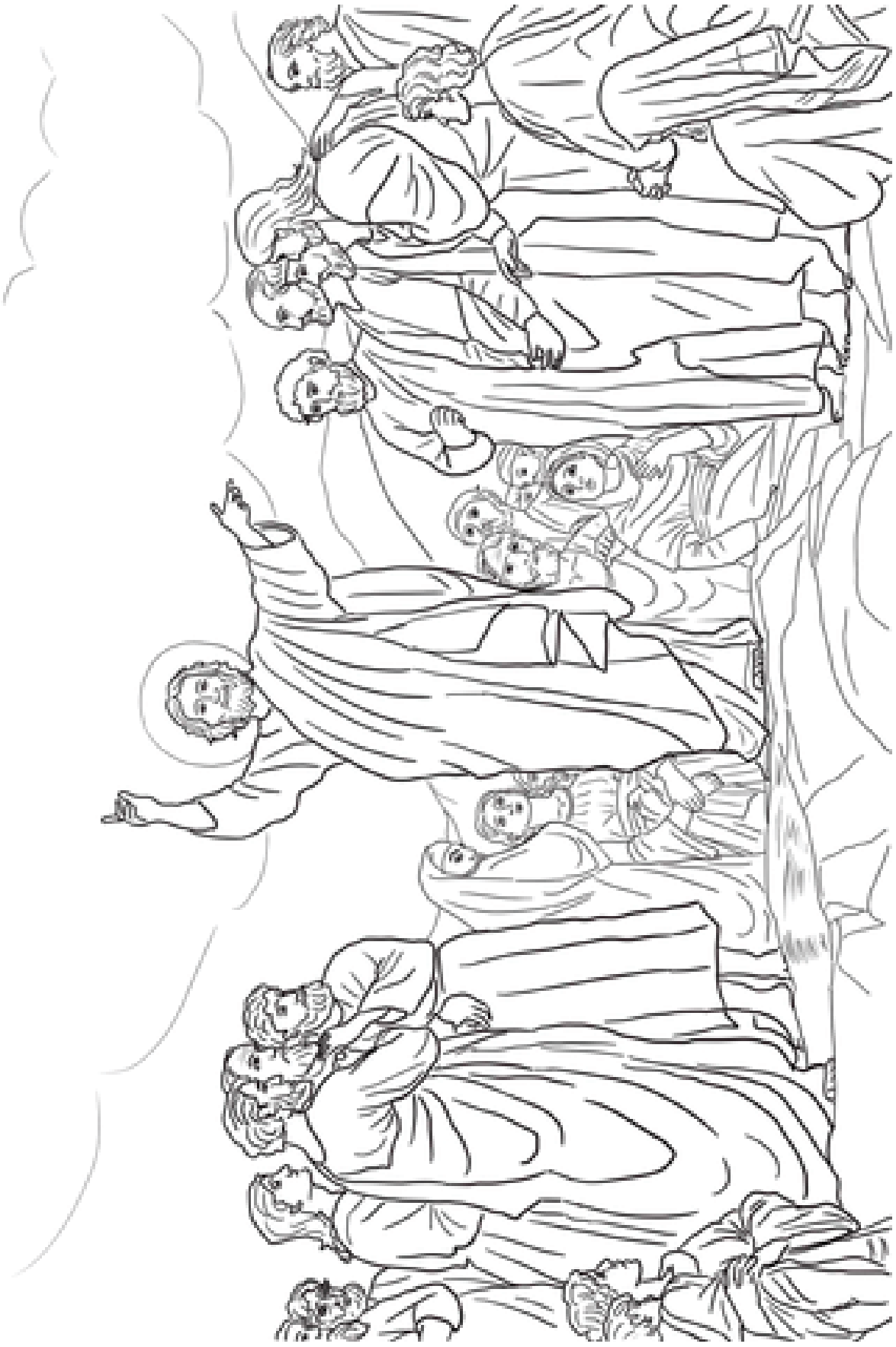

KERKENRAAD

Predikant
Ds. F.S.J. **van der Sar** – ☎ **050 – 35.50.84**
Blauwvoetstraat 32 – 8310 Assebroek
✉ fransvandersar@gmail.com

Ouderlingen
Mevr. A. **Klifman** – ☎ 050 / 36.04.36
Begoniastraat 15, 8310 Assebroek
Dhr. A. **Eversen** – ☎ 0495 / 22.88.37
Carolus de Vischstraat 18, 8200 Sint- Andries
Dhr. A. **Deceuninck** – ☎ 050 / 31.69.23
Rond den Heerdstraat 14, 8000 Brugge

Diakenen
Mevr. M. **Lammens** – ☎ 050 / 39.64.66
Albert Dyserynckstraat 38, 8200 Sint Andries
Dhr. P. **Hellebuck** – ☎ 050 / 38.26.86
Veldstraat 46, 8200 Sint-Michiels
Dhr. J. **van Groenigen** – ☎ 050/38.72.62
Zandwege 10, 8490 Varsenare

Bankrekeningen

Kerkenwerk Protestantse Kerk Brugge
BE61 2800 2025 1617 (IBAN) - GEBA BE BB (BIC)

Diaconie
BE84 0014 4613 0459 (IBAN) - GEBA BE BB (BIC)
t.n.v. *Diaconie Verenigde Protestantse Kerk Brugge*

VZW Vrienden
BE10 0000 1658 7404 (IBAN) - BPOT BE B1 (BIC)
t.n.v. *Vrienden Protestantse Kerk Brugge*

Nederlandse giro
NL42INGB0000400456 (IBAN) - INGBNL2A (BIC)
t. n.v. *Verenigde Protestantse Kerk Brugge*

MAANDBLAD
behalve in februari en augustus

België – Belgique
P.B.
8000 BRUGGE 1-2
3 / 4565

DE BRUGSE KERKBODE

Verantwoordelijke uitgever/afzendadres:
Ds. **F.S.J van der Sar,** Blauwvoetstraat 32, 8310 Assebroek,
Tel. 050 / 35.50.84; e-mail: **fransvandersar@gmail.com**

Kantoor van afgifte: 8310 Assebroek **– Erkenningsnummer : P408440**